

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף כג

נקיות הגוף בתפילה:

הנצרך לנקביו ולא יכול לשהות בעצמו כדי הילוך פרסה, לא יתפלל, ואם התפלל תפילתו תועבה.

המקור לכך הוא מהפסוק "הכון לקראת אלוקיך ישראל" - שעל האדם להכין את עצמו לתפילה בגוף נקי.

הלכות תפילין בבית הכסא:

בזמנם בית הכסא היה על פני השדה ללא חפירה. 'בית הכסא קבוע' הכוונה מקום שיש בו צואה. 'בית הכסא עראי' הכוונה לאדם שעומד בשדה במקום שלא מיוחד לבית הכסא, ורוצה לעשות שם צרכיו (ולאחר שיעשה שם צרכים גדולים המקום יהפוך ל'בית הכסא קבוע'), או שהמקום מיועד רק לצרכים קטנים.

הנכנס לבית הכסא קבוע, צריך לחלוץ תפילין בריחוק ארבע אמות מבית הכסא ואח"כ כנס, ובבית הכסא עראי חולץ ומחזיקם בידו ועושה צרכיו. הגמרא דנה האם מותר להכנס עם תפילין לבית הכסא קבוע כדי להשתין.

היכן יניח את התפילין כשנכנס לבית הכסא קבוע? (= התפילין היו צריכים שמירה מעבברים שנטלו אותם או מעוברי דרכים שלקחו אותם, לכן בסופו של דבר התירו להכנס איתם לבית הכסא כשמחזיקם בידו. הגמרא מבארת את אופן ההיתר).

כל ההיתר (באופנים מסויימים) להכנס עם תפילין לבית הכסא הוא רק ביום, כיון שכשיצא מבית הכסא יניח שוב את התפילין עליו. אבל בלילה אסור לו להיכנס איתם בידו, אלא יתנם בתוך כיס טפח ויניח אותם שם על הקרקע. וכן בלילה כשחולץ תפילין בביתו לשומרם עד הבוקר עושה להם כיס טפח ומניחם בו.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

דין 'כיס טפח': כיס (= נרתיק) שיש בו חלל טפח נחשב באהל, וחוצץ בין התפילין לקרקע (אין זה מכבוד התפילין להניחן על הקרקע). וכל זה דוקא בכיס שמיוחד לתפילין, אבל בכיס שלא מותר להם מותר אפילו בפחות מטפח, כדין 'פכים קטנים'.

דין נרתיק התפילין: מחלוקת אמוראים האם 'הזמנה מילתא' או לא: לדעת רב חסדא אדם שהזמין (= הקצה, ייחד) נרתיק לתפילין וגם שם אותם בתוך הנרתיק, אסור לו להכניס לנרתיק דברי חולין (כגון מעות). לדעת אב"י עצם הדבר שהקצה את הנרתיק לתפילין כבר נאסר עליו להכניס שם דברי חולין, ואפילו אם עדיין לא השתמש בזה לתפילין.

כשמתפלל - לא יאחז תפילין בידו וספר תורה בזרועו או כל דבר שחושש שיפול מידו, כיון שבכך אין דעתו מיושבת עליו. וכן אסור לישון אפילו שינת ארעי כשמחזיק תפילין או ספר תורה.

כמה מותר לגלות את גופו בעשיית צרכיו?

הגמרא מבארת איך יתנהג בכבוד התפילין בשעת שינה, וכשישן עם אשתו (= ורוצה לשמש מיטתו).

מושגים בדף

לשהות בעצמו: לעצור את נקביו. **הילוך פרסה:** 72 דקות. **פכים קטנים:** כלים קטנים שאין להם חלל טפח, והם סגורים ב'צמיד פתיל' (= סגורים בכיסוי סגור ומהודק היטב), אם הם נמצאים באהל המת לא נטמא מה שבתוכם, כיון שהם חוצצים מטומאת אהל.